

urad; če pa je to nemogoče, naj se pa vasi Martinjak, Grahovo, Žerovnica in vse vasi spadajoče pod katastersko mero od Cerknice, Dolenjave, Ulaka, Begnje, Kožlek, Sevšček in Bezuljak izločijo iz sodnijskega okraja Logaškega, ter združijo s sodnijskim okrajem v Ložu. — Podpor iz upokojninskega zaklada za učitelje je dovolil deželni zbor bivšemu učitelju Alojziju Malenšku ter vdovi Tereziji Šinkovčevi po 60 gold. na leto, vdovi Rozaliji Bajčevi se je upokojnina od 38 gld. zboljšala na 48 gld.; prošnja vdove Karoline Gecelnove se pa je izročila deželnemu šolskemu svetu v nasvetovanje podpore. — Potem se je potrdil proračun deželnega zaklada za leto 1878.; potrebnosti znašajo 318.217 gold. 85 kr., zaklad 57.385 gold. 81 kr., tedaj primanjkljaj 260.832 gold. 4 krajc., da se ta primanjkljaj pokrije, sklenilo se je, kakor vlani, 20 odstotkov priklade na neposredne davke, 20 odstotkov pa priklade na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa. Obrtnijski šoli v Novem mestu se je dovolila podpora 300 gld. s tem pogojem, ako ministerstvo državne podpore dá tudi za leto 1878. — Dovolile so se še podpore: slikarju Šimnu Ogrinu 200 gold., podpiralni zalogi slovanskih vseučiliščnikov v Gradcu 100 gld., podpiralnemu društvu dijakov v Novem mestu 200 gold., ubogim dijakom na Kočevski gimnaziji 100 gold., podpiralnemu društvu modroslovcev na Dunaji 50 gold., podpiralnemu društvu rudarskih akademikov v Leoben-u 50 gold. — Konečno se je deželni odbor pooblastil, da tudi l. 1878. dajati sme cestne podpore v zneskih 1000 gold. presegajočih, ako razvidi neobhodno potrebo.

Poročilo o zadnjih 2 sejah prihodnjič.

Deželni zbor Koroški.

Našega deželnega zbora obravnave so se vršile jako dolgočasno, reči smemo, prav zaspano. Večidel so se sukale okoli subvencij za ceste, okoli dovoljenja povikšanih občinskih priklad za nova šolska poslopja, okoli prošinj za podpore itd. Gospod prof. Einspieler se zarad bolehnosti ni mogel dosto udeleževati zborovanja. Na interpelacijo poslanca Petriča je odgovoril cesarski namestnik, da vladi niso nikakoršne pritožbe zarad silnega iztirjevanja davkov znane, — da pa je podložnim gospóskam ukazal, naj se ravnajo korektno in kolikor mogoče sile ogibljejo. Pač čudno je to, da deželna vlada ne vé, kar vé vsa dežela, sicer ne bi bila interpelirana bila zarad davkarske ostrosti! Tudi naš deželni zbor je telegrafično čestital 50letnici vojaškega službovanja svitlega nadvojvode Albrechta.

Deželni zbor Goriški.

Kakor navadno, bile so tudi letos prve zborove seje le bolj pripravljavne; odkazovala so se opravila odsekom, da so pripravili tvarine za poslednje seje. Tedaj ni o prvih sejah posebnega omeniti. Proračuni in peticije imajo sploh le bolj lokalno važnost. Iz četrte seje (13. aprila) naj posnamem to, da je zbor potrdil predlog deželnega odbora, vsled katerega ima deželni odbor postavno oblast, dovoljevati tudi po več ko 50 odstotkov priklade k izravnim davkom in k potrošnini ter predlagati jih v najvišjo potrditev. — Podpornemu zalogu slovanskih vseučiliščnikov v Gradcu je dovoljenih za 1878. leto 25 gold. — V peti seji (17. aprila) je deželni zbor glavarja pooblastil, da je poslal po telegrafu voščilo nadvojvodi Albrehtu za njegovo petdesetletnico. — V proračunu zavoda za gluhoneme je zbor po nasvetu finančnega odseka (poročevalec Tonkli) odbil celih 10 tisuč gold. odmenjenih za izredne stroške. — Načrt lovske po-

stave je zbor deželnemu odboru vrnil rekoč, naj bi stvar bolje pretresel in drugič popravljeno načrt in z razlogi podprt predložil. — Sprejet je Dottori-ev načrt postave zadevajoče popravo nekaterih §§. v dež. šolskih postavah od 10. marca 1870. in 16. oktobra 1875. leta. Ta nova postava določuje plače, doklade in povikševanje ljudsko-šolskih učiteljev in učiteljic. Ustanovljene so 3 vrste učiteljev s 600, 500 in 400 gold. plače. Učiteljev prve vrste ne more biti več, ko polovica vseh učiteljev v Gorici, po vaséh pa ne več, ko 12. del vseh učiteljev v dotičnem okraju. V drugo vrsto bodo spadali 3 dvanajsti deli. Doklade opravilske (voditeljem) znašajo po 50, 75 in 100 gld. Za stanovanje dobiva voditelj v mestu 200, drugod 100 gold. Podučitelj dobiva 300 gold. plače in odškodnino (v Gorici 100 gold.) za stanovanje. Učiteljice bodo dobivale 80% učiteljske plače; podučiteljice 280 gold. in odškodnino za stanovanje (v Gorici 120, na kmetih 60 gold.). Če kateri učitelj že zdaj več plače in doklad ima, ko, kar mu določuje nova postava, nima nič zgubiti. — Zavodu za žovaste na otoku Gradu je zbor dovolil 300 gold. podpore. — Nekateri reči so se povrnile deželnemu odboru; čez druge spet so prestopili na dnevni red. — Nekateri predlogi v 5. seji naznunjani so se obravnali v naslednjih sejah.

(Dal. prih.)

O obravnava družih deželnih zborov poročamo prihodnjič.

Naši dopisi.

V Gorici 22. aprila. — Dne 20. t. m., nekaj pred 8. uro zvečer, se je sklenil naš deželni zbor. Zadnja zadeva, ki se je obravnala, bila je volitev deželnega odbora. Ostali so vsi stari odborniki, namreč, dr. Abram, dr. Deperis in svetov. Gorjup; na mesto dr. Pajerja, ki je zdaj glavar, izvoljen je novi poslanec gosp. Iv. Gasser (zemljemerec). Namestniki odbornikov so: gospodje Benardelli, Dottori, Faganel in dr. Tonkli. V končnem govoru je glavar povdarjal lepo slovo med slovenskimi in laškimi poslanci in delavnost zbora, ki je v tako kratkem času toliko reči rešil. Omenil je tudi vojsko, ki Evropi pretí, in, izrazivši željo, da bi se nje hrup ustavil pred mejo naše domovine, zagnal „evviva“ Njihovemu veličanstvu. V petek (20. aprila) ste bili dve javni seji, ob 11. uri dopoldne in ob 5. uri popoldne. (Važniše reči, ki so se v teh 2 in v seji 17. t. m. razpravljale, glej na drugem mestu.) — Danes imamo veliko Francozov v Gorici, — izmed tistih, ki potujejo k papeževim slavnostim v Rim. Prišli so sem poklonit se grofu Chambord-u. Med njimi je veliko duhovnikov, ki hodijo vsi skupaj po ulicah in se odlikujejo po svojih talárjih in francoskih ovratuikih (Mozesovimi tablicami). — Dne 30. t. m. se začnejo pred tukajšnjo preskušno komisijo preskušnje za učiteljstvo.

Iz Železnikov 20. aprila. J. L. — Nova zima je tudi po naših krajih zadnje dni kazala in vnovič potrdila, da ne odstopi od svoje stare pravice, ki se po ljudski prislovice glasi: „zima in gospóska ne prizanesa“. Snega so pa naši ljudje sploh še pričakovali, ali bolje rečeno, se ga bali, ker gromenje na veliko-nočni pondeljek ni nič prida obetalu. K sreči vendar v naši okolici — vsaj po ravnini — ni ravno vzrokova posebne škode, ker je bilo ozračje vse dni le bolj voljno (mehko) in kolikor se pri sadji in sploh na drevji videti zamore, ni nič trpelo. Ako kaj hujšega ne pritisne, smemo s spomladjo še vedno zadovoljni biti. Snega smo

pa imeli toliko, da so nam bili trije plazovi cesto med spodnjimi in zgornjimi Železniki popolnoma zaprli; tudi dva otročaja — deklico pri 8 in dečka pri 6 letih — je bil v šolo gredoča plaz vhitil ter zasul, in ko bi prav po naključji in k veliki sreči ne bili trije možaki tega videli, gotovo bila bi oba žalostno smrt storila. Še tako se skoraj čudež imenovati more, da so še živa izvlekli izpod snega, ker je bilo več ljudi prihitelo na pomoč, in so vsi s silno naglico precej dolgo kopali, predno so ju najdlji in rešili. — God svitlega cesareviča-naslednika Rudolfa (17. t. m.) je naša šolska mladina praznovala s tem, da je bila zjutraj skupno pri sv. maši in je pozneje še v šoli posebej po kratki molitvi prosila prihodnjemu našemu vladarju božjega blagoslova za dušo in telo. Šolskega nauka je bila mladina ta dan oproščena.

V Žireh 20. aprila. (Pojasnilo.) Dopis iz Žirov v 15. listu „Novic“ ni po vsem resničen in zadosti natančen. Da varujem dobro ime sedanjih ključarjev, naj povem resnico o zadevah mežnarije pri podružnici sv. Ane na Ledinici. Omenjena mežnarija je pogorela v jeseni leta 1872. Takratna ključarja sta dala po občinskem slugi dvakrat oklicati, naj se soseskine možje zberejo pri ključarju P. G. v posvetovanje, kako bi se mežnarija zopet sezidala; a prišlo jih je le nekaj — drugi pa so, kakor je to že navada, ostali doma za pečjo, a potem se izgovarjajo, da niso privolili zidati. — Posebno graje vredno je ravnanje našega ljudstva v tem, da se zbere o skupnih, občinskih zadevah, kedar so k posvetovanju klicani, ali tudi o volitvah, le kakih 10 do 20 mož, večina pa se ne prikaže*); če pa ni kaj po njihovi volji sklenjeno in storjeno, potem pa je rogenj v strehi. Mnogo pa je prevzetnih mogočnejšev, ki se ne znajo mirno in možato pogovoriti, temuč le drug družega žalijo, se skregajo in — konec je posvetovanja. Kolikor mož se je torej zbralo o zgorej imenovani zadevi pri ključarju P. G., bili so enih misli, ter po nasvetu ključarjev sklenili in dovolili, naj se mežnarija zida. Tedaj ni res, kar piše dopisnik, da se ni móglo nič skleniti. Tako so sploh odbijali. Takratna ključarja res nista delala po postavi — a gotovo le iz nevednosti; če je pa dopisnik „eden v imenu soseskine večine“, ki se sklicuje na njih nepostavno ravnanje, kolikor toliko vedel za postavo, zakaj ju ni opozoril nepostavnosti? Storil bi bil s tem delo krščanske ljubezni, pa tudi obvaroval sebe in sosesčane sitnosti, skrbi in škode. Po sklepu tega zborovanja sta ključarja zidanje pričela in dovršila; in dasi so ljudje pridno dajali slamo in les, vendar sta morala 6. prosenca 1873. leta vzeti 100 gld., 24. svečana 1874. leta pa 260 gld. na pósodo, ker jima je manjkalo denarja. Sosesčanom moralo je biti znano, da se nepotrebno velika mežnarija ne bo sezidala brez velikih stroškov; al pozvedel sem, da ni nihče oporekal, dokler se je zidanje vršilo. 24. aprila minulega leta je ključar P. G. umrl, njegov tovariš pa se je prostovoljno odpovedal in 25. aprila izvoljena sta bila nova ključarja A. S. in F. P., po vsem spoštovanju vredna, poštena in za blagor podružniške cerkve vneta moža. Našla sta med pismi pokojnega ključarja P. G. po davkih narejeni sklad za vso sosesko in pa 650 gld. dolgá na mežnariji, katerega sta blagodušno sicer sprejela, da bi ga po mirnem potu poravnala, nikakor pa se nista zavezala, da ga hosta ona plačevala. Od 6. prosenca 1873. in 24. svečana 1874. leta tirjajo upniki obresti, pa tudi delavci nočejo plačila za dodelano in obračunjeno delo zastonj čakati — od takrat je dolg na-

rastel že visoko nad 650 gld. Zakaj dopisnik v svojem dopisu potuhnjeno govori o ključarjih sploh, kakor da bi bila sedanja ključarja na sosesko navalila toliko butaro? Sta li ona odgovorna za nepostavnost in dolgove, katere sta poprejšnja ključarja soseski naredila? Se li ne sramuje, da jima po krivici jemlje pred svetom dobro ime? — Po smrti ključarja P. G. so upniki in delavci vedno nadlegovali nova ključarja in svoj denar od njih tirjali, zato sta poskusila po mirni poti dolg poplačati ter v ta namen razposlala povabila vsakateremu po skladu, katerega je pokojni P. G. sestavil, le obresti so se še prišteli; polovica soseske je povabilo radovoljno sprejela in svoj znesek kolikor toliko že plačala, druga (polovica) pa nahujskana po nekem mogočnejšu, ki morebiti ni daleč za onim „eden v imenu soseskine večine“, se je plačilu ustavila, to pa je storil potovo iz porednosti; rekel je bojeda: „Ako bi bil ja z ključar, bi ljudi malo nagovoril, in denar bi bil skup“; tedaj v principu, to je, prav za prav ni zoper plačilo, ampak se hoče le maščevati, ker ni ključar in zato menda tudi sedanja nedolžna ključarja pisano gleda in pred svetom na nju krivdo izvrača. — Poprašala sta nova ključarja že poprejšnjega c. k. okrajnega glavarja Ogrinca, kaj bi bilo storiti v tej zadevi; on je njima nasvetoval, naj se naredi soseski tožba, a ključarja tega nista hotela storiti, v svesti si, da ključarja sta le za cerkev, ne pa za soseskine zadeve, ter sta to sitnost prepustila upnikom in delavcem samim. — Dopisnik dalje renči, da ključarja nista računa soseski pred oči položila in na svoje pismo niso nikakoršnega odgovora dobili. Na to odgovorim, da soseska računa nikdar ni tirjala od ključarjev sedanjih in da v pismu, katerega so nekateri sosesčani ključarjema poslali, ne stavijo nobenega vprašanja — tedaj tudi nista imela na kaj odgovoriti, ker se v pismu, katero še hranita, poglavitno le poudarja, da ne morejo plačati. Iz cerkvenega denarja se mežnarija ne zida, tem manj, ker je cerkev sama v silnih potrebah, kar mora dopisniku tudi znano biti. Obžalovati je, da pokojni ključar P. G. in njegov tovariš nista začela in izpeljala dela po postavni poti, — al dolg je narejen in bo zmiraj večji; — kdo ga bo plačal? Bilo bi li pravično, da bi delavci trdo zasluženi in upniki posojeni denar zgubili? „Eden v imenu soseskine večine“ naj bi nasvetoval tisto luknjo, iz katere bi se potrebni denar izkopal in dolgovi poplačali. Morebiti bi ne škodovalo, ko bi „Eden itd.“ pri priložnosti pokukal v Maršotno jamo (votlino) pod Ledinsko cerkvijo —!*)

Iz Ljubljane. — Polnoči je v soboto zvečer odbilo, ko se je končal letošnji deželni zbor, ki je, kakor je dr. Bleiweis v poslovnem svojem govoru pravo rekel, delati moral „mit gebundener Marschruthe“. Ko so se prejšnje dni obravnave mirno vršile, bile ste zadnji dve seji hudošumni. Brez ugovora se je sklenila popravljena postava o obdelovanji močvirja in tako tudi se je rešila vloga družbe kmetijske za novo kazensko postavo o takih dogodajih, ko lastniki zarubljenih zemljišč, ki se imajo po eksekutivni dražbi prodati silovito ropajo in pokončujejo svoja posestva. Al pred-

*) Malomarnost za občne zadeve je res hudo zlo našega ljudstva; ko pa je „kravica iz hleva“, potem je prepozno se hudovati!

*) Kakor je vredništvo rado odgovor dalo na vprašanje dopisnika v 15. listu, tako tudi po tem pojasnilu rado priznava, da sedanja ključarja nista nič zakrivila, ker sta le „dedščino“ umrlega ključarja prejela. Zato je na grobu ranjcega ključarja pač treba, da se stvar po mirni poti poravná, kajti znan je starodavni naš pregovor, da zmirom „bolja je kumerna sprava, kot mastna tožba“. Zato možje! sezite si v roke, in poravnajte stvar brez prepira, brez tožbe, katere nasledki bodo le — večji stroški! Vred.

log za ustanovitev popotnega učitelja kmetijstva, — predlog za zidanje nove norišnice, — zadeva, kako je c. kr. ministerstvo lansko leto postopalo pri imenovanju novega uda deželnega šolskega sveta in pa obravnava o poročilu delovanja deželnega odbora: vse to izbudilo je viharne debate, o katerih so poslanci Dežman, Apfaltrern in Vesteneck kot zastopniki manjšine zvonec nosili, pa se je še posebno vitez Vesteneck tako neotesano vedel, da je predsedal celó večini svoje lastne stranke. Marsikdo, ki je poslušal njegovo neparlamentarno besedovanje, če tudi ni bilo provocirano od poslancev narodne večine, se je spomnil, da nekako enako se menda obnašajo bašibozuki na Turškem. Več o teh dveh sejah poročajo „Novice“ prihodnjič.

— (*V seji odbora družbe kmetijske 17. dne t. m.*), pri kateri je pl. Fladung kot vladni zastopnik pričujoč bil (deželni glavar dr. vitez Kaltenegger je bil po deželnem zboru zadrževan), se je na poziv sl. ministerstva kmetijstva za prihodnje leto 1878. sklenilo prositi državne podpore za sledeče reči: 1) za kmetijski poduk, 2) za razstavo v Kranji, 3) za zboljšanje senožet in planin, 4) za pogozdavanja brez državne pomoči izvršeno, 5) za sadjerejo in vrtnarstvo, 6) za lanorejo, 7) za govedorejo, 8) za ovčjo rejo, 9) za mlekarstvo in sirarstvo, 10) za čebelorejo, 11) za svilorejo, in 12) za vodnjake.

— (*Obrtniška družba Kranjska*) je z dopisom od 3. dne t. m. odgovorila odboru družbe kmetijske, da je prejela vloge od 4 občin Gorenjskih jej izročene in da jo je volja, temeljito prevdariti one pritožbe, in, če se skažejo opravičene, stvar poravnati po pravici ter da se že dela načrt ponudeb, katere bo obrtniška družba za poravnanje razporov izročila dotičnim občinam.

— (*Z državno podporo nakupljena goveja živina*) se bode letos že prihodnji mesec po dražbi prodajala in sicer Muriška (siva Štajarska) v Ljubljani, Belanska (rdeča Koroška) pa v Kranji. Dan licitande naznanijo „Novice“ ob pravem času.

— Gosp. Omahen, dozdej c. k. notár v Krškem, je v Zatičini 24. dne t. m. prevzel notarstvo.

— Naš dobroznani zgodovinar gosp. pl. Radič, ki je o Laški vojski leta 1866. bil v glavnem stanu svetlega nadvojvode Albrechta poročevalec za Dunajski vojaški časnik „Kamerad“, je na čestitko, ki jo je ob 50letnici poklonil Njegovi svetlosti, prejel od podmaršala Piret-a sledeči telegram: „Svetli nadvojvoda so mi naukazali, Vam zahvalo izreči za Vaš spomin in blaga voščila“.

— (*Dva huda ognja*) smo imeli te dni: enega 21. dne t. m. v mestu nasproti cerkvi sv. Florijana, drugzega 23. dne t. m. zunaj mesta na Viču, kjer je pogorelo 14 hiš in 12 gospodarskih poslopij in več živine; dva otroka bila sta v veliki nevarnosti. Požarni straži Ljubljanski in Vičanski gre hvala, da ob silnem vetru ni bilo še huje škode. Na poročilo c. kr. deželnega predsednika o veliki nesreči so presvitli cesar kar brž telegrafično naukazali iz lastne blagajnice 1500 gld. na pomoč pogorelcem. Navdušeni živiočlici so za blagodušni dar se razlegali Njegovemu veličanstvu.

— (*Na pomoč po hudem ognji poškodovanim Vičanom*) napravi telovadno društvo „Sokol“ dne 1. maja zabavni večer z loterijo. Program bode s sodelovanjem godbe in gosp. pevcev narodne čitalnice jako zanimiv.

— (*Benefica gospé Odijeve*) v sobote s predstavo g. Alešovčevega priljubljenega „Dimeža“ je bila precej zdatna, kar je marljiva igralka res zaslužila.

— (*Velika beseda na korist ubogim učencem gimnazije in realke Ljubljanske*) bode v soboto zvečer v deželnem gledališči. Program, obstoječ iz 12 števil, je jako zanimiv. Razen slavnoznane vojaške godbe sodelujejo samo učenci obojnih šol pod vodstvom svojih glasbenih učiteljev gosp. A. Försterja in J. Gerstner-a; kakor slišimo, nastopi v zborih kakih 130 pevcev in pevk. Po vsem tem bode gotovo v soboto gledališče po vseh prostorih prepolno.

— (*Valvazorja 8. snopič*) z mnogimi podobami je prišel uni teden na svitlo. Izdatelji kažejo iskren trud, da bi naročniki dobili lepo knjigo kmalu v roke, o kateri vnovič trdimo, da bi morala v hiši vsacega domoljuba biti, ki nemško ume in želi svojo domovino bolje poznati, kakor jo je poznal dozdej.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Državno zborovanje se je zopet začelo 23. dne t. m.

— Zbornici poslancev so bili predloženi načrti 6 postav za novo Avstrijsko-ogersko pogodbo, in sicer: postava o napravi Avstrijsko-ogerske banke, — postava o 80 milijonih gold., ki jih je Avstrijsko-ogerska država dolžna Dunajski banki, — postava o colni in kupčijski zvezi, — postava o delniških družbah in pa postavi o davku za žganjarije in sladkornice. Vlada je te načrte zbornici predložila brez ustnega poročila.

— Tudi Ogerski zbornici so bili ti načrti 23. dne t. m. predloženi. Ko je pa minister Tisza jej izročil te postave, je rekel, da bodo iz njih poslanci razvideli, da nova pogodba ne žrtvuje nobene pravice Ogerske in da nova pogodba bode celó izdatno zboljšala denarni položaj Ogerski. Tisza je pač velik optimist, ako misli, da bode res, kar prerokuje, in da se mu more Dunajska zbornica na limanice vsesti; ako se mu pa vendar-le vsede, smejo ustavoverci gotovi biti, da imajo ogromno večino narodov Avstrijskih proti sebi.

— *Novice o Turških zadevah po najnovejših telegramih.*

Petrograd 24. aprila. Manifest (razglas) cesarjev je danes oklican v časniku „Journal de St. Petersburg“. Manifest povdarja, da, ker je Turčija zavrgla protokol Carigradski in se trdovratno brani upravičenim tirjatvam Evropskim zadostiti, je zdaj nastopil čas, da Rusija samostojno postopa“.

Jaš 23. aprila. Car je ob 5. uri popoldne došel v Unghenio in navdušeno pozdravljan nemudoma pregledal armado. Spremlja ga carevič naslednik, general Ignatiev in veliki generalštab. Le malo drugim osobam se je dovolilo pričujočim biti. Car je tehtno nagovoril armado in se z generalštabom ob 7. uri vrnil zopet v Kišenjevo.

Carigrad 24. aprila. Grb je vzet z vrat Ruskega poslanstva. Nelidov in vse osebe Ruskega poslanstva so zapustili Carigrad. Isto tako so vsi Ruski konzuli dobili ukaz odpotovati iz Turčije.

Petrograd 24. aprila. Vojni pooblastenec Avstrijski in Nemški sta v spremstvu cara Aleksandra in bosta ob času vojske bivala v Ruskem glavnem stanu.

Osek 23. aprila. Nadvojvoda Albreht ima danes le-sem priti, da pregleda tamošno divizijo armade podmaršala grofa Szaparija.